

Asia C-87/24**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

2.2.2024

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Administratīvā apgabaltiesa (ylempi hallintotuomioistuin, Latvia)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

3.1.2024

Kantajat:

AS Gaso

AS Conexus Baltic Grid

Vastaaja:

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (julkisten palvelujen sääntelyviranomainen)

Pääasian oikeudenkäynnin kohde

AS Gason ja AS Conexus Baltic Gridin (jäljempänä kantajat) nostamat kanteet, joissa vaaditaan kumoamaan Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijan (julkisten palvelujen sääntelyviranomainen; jäljempänä sääntelyviranomainen) tekemä päätös, jolla vahvistetaan pääoman (painotettu keskimääräinen) tuotto prosentti (reaalituoton mukaan) maakaasun siirtoverkon, maakaasun jakeluverkon ja maakaasun varastoinnin palvelutariffien (suunniteltua) laskentaa varten, sillä perusteella, että siihen sisältyy aineellisia ja prosessuaalisia virheitä, joiden vuoksi kyseinen tuotto prosentti on vahvistettu perusteettoman pieneksi, mikä estää kantajia saamasta asianmukaista tuottoa suorittamistaan palveluista.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeusperusta

Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin pyytää SEUT 267 artiklan nojalla tulkitsemaan direktiivin 2009/73/EY 41 artiklan 8 kohtaa sen määrittämiseksi,

onko sääntelyviranomaisen tehdessään päätöksen, jolla vahvistetaan pääoman tuotto prosentti, jota on käytettävä laskettaessa tariffeja maakaasutoimitusten alalla, esitettävä riittävät perustelut erityisesti siltä osin kuin kyseessä on kyseisen tuotto prosenttien yhteensopivuus unionin oikeudessa tavoiteltujen päämäärien kanssa. Lisäksi tiedustellaan käsitteiden ”asianmukaiset kannustimet” ja ”asianmukainen tuotto” tulkintaa ja sitä, voiko sääntelyviranomaisen soveltaa täysimääräisesti tai osittain laskentamenetelmää ja rahoitusperiaatteita, joita käytetään laskettaessa vapailla markkinoilla toimivien yritysten vastaavia tunnuslukuja, tai pitääkö sen soveltaa niitä ja millä tavoin, ja voiko se tai pitääkö sen nojautua tarvittaessa riippumattoman kolmannen osapuolen arviointiin.

Ennakkoratkaisukysymykset

1) Onko kansallinen lainsäädäntö direktiivin 2009/73/EY 41 artiklan 8 kohdan vastainen, kun siinä ei aseteta sääntelyviranomaiselle, joka laatii tariffit tai vahvistaa laskentamenetelmät, velvollisuutta perustella tapaa, jolla varmistetaan siirto- ja jakeluverkonhaltijoille sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä asianmukaisia kannustimia parantaa tehokkuutta, edistää markkinoiden yhdentymistä ja toimitusvarmuutta sekä tukea asiaan liittyviä tutkimustoimia?

2) Onko direktiivin 2009/73/EY 41 artiklan 8 kohdan mukaista tulkita kansallista lainsäädäntöä siten, että sillä varmistetaan sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä asianmukaisia kannustimia parantaa tehokkuutta, edistää markkinoiden yhdentymistä ja toimitusvarmuutta sekä tukea asiaan liittyviä tutkimustoimia, kun käyttäjien maksamat tariffit kattavat vain taloudellisesti perustellut julkisen palvelun kustannukset ja tuotto varmistetaan ainakin vähimmäismääräisenä?

3) Onko kansallinen lainsäädäntö direktiivin 2009/73/EY 41 artiklan 8 kohdassa määriteltyjen tavoitteiden mukainen, kun vahvistettaessa ”asianmukaiset kannustimet sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä” ja kannustimet ”edistää markkinoiden yhdentymistä ja toimitusvarmuutta sekä tukea asiaan liittyviä tutkimustoimia” ei säädetty siitä, että otettaisiin huomioon periaatteet, jotka on omaksuttu rahoituksen alalla määritettäessä pääoman tuotto prosenttien painotettua keskiarvoa, jossa otetaan huomioon vastaavat yritykset, jotka toimivat vapailla markkinoilla?

4) Onko sääntelyviranomaisen tulkitessaan asetuksen N:o 715/2009 13 artiklassa tarkoitettua ”sijoitetun pääoman asianmukaisen tuoton” käsitettä ja ”investointikannustimien” käsitettä direktiivin 2009/73 41 artiklaa sovellettaessa noudatettava keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen (Weighted Average Cost of Capital (WACC) käsitettä, joka on hyväksytty rahoituksen alalla, ja laskentamenetelmää, joka käytetään sen määrittämisessä?

5) Mikäli edelliseen kysymykseen vastataan myöntävästi, voiko sääntelyviranomaisen poiketa hyväksyttävästi rahoituslalla käytetystä laskentamenetelmästä määrittääkseen pääoman tuotto prosenttien keskiarvon ja mukauttaa kyseistä tuotto prosenttia asianmukaisena pitämällä tavalla?

6) Mikäli edelliseen kysymykseen vastataan myöntävästi, voiko sääntelyviranomaisen hyväksyttävästi mukauttaa pääoman tuottoprosentin keskiarvoa siten, että sen laskelmassa otetaan huomioon kokopremio, joka perustuu muiden yritysten lainanottomenoihin jäsenvaltion kansantaloudessa?

7) Mikäli neljänteen kysymykseen vastataan myöntävästi, voiko sääntelyviranomaisen hyväksyttävästi mukauttaa pääoman tuottoprosentin keskiarvoa siten, että maakaasun siirtoverkonhaltijalle tai varastointilaitteiston haltijalle ei tarvitse korvata inflaation kiihtymistä edellisen tariffikauden aikana?

8) Mikäli viidenteen kysymykseen vastataan myöntävästi eikä verkonhaltija ole samaa mieltä sääntelyviranomaisen ehdottamasta pääoman tuottoprosentin keskiarvon määrästä tai osatekijöistä, joihin se perustuu, pitäisikö sääntelyviranomaisen määrittäessään keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen (WACC) käyttää riippumatonta kolmatta osapuolta pääomakustannuksen asianmukaisen määrän arviointia varten?

9) Onko tariffien vahvistamismenetelmä direktiivin 2009/73/EY 41 artiklan 8 kohdassa määriteltyjen tavoitteiden vastainen, kun sen mukaan sääntelyviranomaisen määrittelee pääoman tuottoprosentin keskiarvon eikä maakaasun siirtoverkonhaltijalla tai varastointilaitteiston haltijalla ole oikeutta mukauttaa kyseistä laskelmaa verkonhaltijan yrityksen omien tunnuslukujen mukaan?

10) Onko asetuksen N:o 715/2009 1 artiklan ensimmäisen kohdan b alakohtaa, luettuna yhdessä saman artiklan toisen kohdan kanssa, tulkittava siten, että kyseisen asetuksen johdanto-osan 7 ja 8 perustelukappaleita sekä 13 artiklan 1 kohtaa sovelletaan maakaasun varastointilaitteistoihin ja sääntelyviranomaisen vahvistamiin tariffeihin, jos pääsyä nesteytetyn maakaasun varastointilaitteistoihin säännellään?

Unionin oikeus

Maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/55/EY kumoamisesta 13.7.2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/73/EY (jäljempänä direktiivi; EUVL 2009, L 211, s. 94): johdanto-osan 35 perustelukappale, 32 artiklan 1 kohta, 33 artiklan 1, 3 ja 4 kohta, 40 artiklan f alakohta sekä 41 artiklan 1 ja 8 kohta.

Maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta 13.7.2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) 715/2009 (jäljempänä asetus; EUVL 2009, L 211, s. 36): johdanto-osan 7 ja 8 perustelukappale sekä 1 artikla ja 13 artiklan 1 kohta.

Oikeuskäytäntö

Unionin tuomioistuimen tuomio 12.7.2022, Nord Stream 2 v. parlamentti ja neuvosto, C-348/20 P, EU:C:2022:548.

Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 16.3.2022, MEKH ja FGSZ v. ACER, T-684/19 ja T-704/19, EU:T:2022:138.

Unionin tuomioistuimen tuomio 24.2.2022, Latvijas Gāze, C-290/20, EU:C:2022:119.

Unionin tuomioistuimen tuomio 2.9.2021, komissio v. Saksa (direktiivien 2009/72 ja 2009/73 täytäntöönpano), C-718/18, EU:C:2021:662.

Unionin tuomioistuimen tuomio 3.12.2020, komissio v. Belgia (sähkö- ja maakaasumarkkinat), C-767/19, EU:C:2020:984.

Unionin tuomioistuimen tuomio 16.7.2020, komissio v. Unkari (maksut, joita peritään pääsystä sähkön ja maakaasun siirtoverkkoihin), C-771/18, EU:C:2020:584.

Unionin tuomioistuimen tuomio 30.4.2020, Overgas Mrezhi ja Balgarska gazova asotsiatsia (C-5/19, EU:C:2020:343).

Unionin tuomioistuimen tuomio 19.12.2019, GRDF, C-236/18, EU:C:2019:1120.

Unionin tuomioistuimen tuomio 6.10.2015, Capoda Import-Export, C-354/14, EU:C:2015:658, 25 kohta.

Unionin tuomioistuimen tuomio 19.3.2015, E.ON Földgáz Trade, C-510/13, EU:C:2015:189.

Kansalliset oikeussäännöt

Energialaki (Enerģētikas likums) (*Latvijas Vēstnesis*, nro 273/275, 22.9.1998, sellaisena kuin se oli voimassa 20.8.2020): 15 §, 44 §:n 8 momentti ja 85 §:n 1 momentti.

Julkisten palvelujen sääntelyviranomaisista annettu laki (Likums ”Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem”) (*Latvijas Vēstnesis*, nro 394/395, 7.11.2000, sellaisena kuin se oli voimassa 20.8.2020): 2 §:n 2 ja 4 momentti, 6 §:n 1 ja 2 momentti, 7 §:n 6 momentti, 9 § ja 20 §:n 1 momentti.

Säänneltyjen julkisten palvelujen lajien vahvistamisesta 27.10.2009 annettu ministerineuvoston asetus nro 1227 (Ministru kabineta 2009. gada 27. oktobra noteikumi Nr. 1227 ”Noteikumi par regulējamiem sabiedrisko pakalpojumu veidiem”) (*Latvijas Vēstnesis*, nro 172, 29.10.2009, sellaisena kuin se oli voimassa 20.8.2020): 4 kohta.

Pääoman tuottoprosentin laskentamenetelmästä 13.8.2018 tehty julkisten palvelujen sääntelykomitean päätös nro 1/23 (Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2018. gada 13. augusta lēmums Nr. 1/23 ”Kapitāla atdeves likmes aprēķināšanas metodika”) (*Latvijas Vēstnesis*, nro 161, 15.8.2018; jäljempänä laskentamenetelmä), sellaisena kuin se on muutettuna tämän saman komitean 22.8.2019 tekemällä päätöksellä nro 1/12: 3–7 ja 9 kohta.¹

Pääoman tuotto prosentista maakaasun siirtoverkkoon, maakaasun jakeluverkkoon ja maakaasun varastointiin liittyville palveluille vahvistettavan tariffiehdotuksen laskentaa varten 20.8.2020 tehty julkisten palvelujen sääntelykomitean päätös nro 109 (Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 2020. gada 20. augusta lēmums Nr. 109 ”Par kapitāla atdeves likmi dabasgāzes pārvades sistēmas, dabasgāzes sadales sistēmas un dabasgāzes uzglabāšanas pakalpojumu tarifu projekta aprēķināšanai”) (*Latvijas Vēstnesis*, nro 164, 26.8.2020; jäljempänä riidanalainen päätös).

Lyhyt esitys tosiseikoista ja pääasian oikeudenkäynnistä

- 1 Kantajat ovat julkisen palvelun toimijoita maakaasun toimitusten alalla Latviassa; tarkemmin sanoen AS Gaso on (ainoa) maakaasun jakeluverkonhaltija ja AS Conexus Baltic Grid on (ainoa) maakaasun siirtoverkonhaltija ja maakaasun varastolaitteiston haltija.
- 2 Sääntelyviranomaisen teki 20.8.2020 riidanalaisen päätöksen, jolla se määrittäi pääoman tuottoprosentin (painotetun keskiarvon) reaalinääräisenä (kahtena vaihtoehtona) ja jota piti soveltaa laskettaessa maakaasun siirtoverkon, maakaasun jakeluverkon ja maakaasun varastoinnin palvelutariffeja; päätöksen oli määrä tulla voimaan vuonna 2021.
- 3 Sääntelyviranomaisen päätti laskentamenetelmän 5 kohdan mukaisesti lasketun oman pääoman tuottoprosentin, laskentamenetelmän 7 kohdan mukaisesti lasketun vieraan pääoman tuottoprosentin, voimassaolevan yhteisöverokannan ja edellisten viiden kalenterivuoden aikana virallisiin tilastoihin kirjatun kuluttajahintaindeksin muutosten keskiarvon perusteella, että pääoman tuottoprosentti (painotettu keskiarvo) (reaalinääräisenä), jota sovellettiin mikro- tai pienyritysten ryhmään kuuluviin toimijoihin, oli 4,37 prosenttia, kun puolestaan keskisuuriin tai suurempiin yrityksiin sovellettu tuottoprosentti oli 2,65 prosenttia.
- 4 Sääntelyviranomaisen esitti tämän päätöksen tueksi, että vahvistetut pääoman tuotto prosentit mukautettiin rahoitusmarkkinoiden tilanteeseen, mukaan lukien riskit, jotka liittyivät rahoituksen saamiseen, ja että ne näin ollen mahdollistivat sen, että maakaasun siirtoverkonhaltija, maakaasun jakeluverkonhaltija ja maakaasun varastointilaitteiston haltija voi ottaa lainaa, sijoittaa maakaasuverkon uudistamiseen ja kehittämiseen sekä saa kohtuullisen tuoton, samalla kun käyttäjille varmistetaan mahdollisuus saada keskeytyksittä luotettavia ja laadukkaita julkisia palveluja, joiden tariffit (hinnat) vastasivat taloudellisesti perusteltuja kustannuksia.

- 5 Koska kantajat eivät olleet samaa mieltä kyseisestä päätöksestä eivätkä sen perusteluista, ne nostivat kumoamiskanteen Administratīvā apgabaltiesassa.

Tiivistelmä pääasian asianosaisten keskeisistä väitteistä

- 6 Kantajat esittivät kanteissaan seuraavat väitteet.
- 7 Niiden mielestä sääntelyviranomaisen teki vakavia aineellisia virheitä ja prosessuaalisia virheitä vahvistaessaan perusteet pääoman tuottoprosentin laskemiseksi, mistä syystä kantajiin sovellettava pääoman tuottoprosentti vahvistettiin perusteettoman pieneksi, koska ei otettu huomioon niiden intressiä tariffien vahvistamiseen siten, että tuotto on asianmukainen. Ne väittävät, että tällaisella julkisen palvelun toimijan hyväksyttävän tuoton rajaamisella rajoitetaan liiallisesti kantajien omistusoikeutta.
- 8 Kantajien mukaan sääntelyviranomaisen omaksuma laskentamenetelmä (sellaisena kuin se on muutettuna) edellyttää lainsäädännössä vahvistettujen perusteiden sisällön huomattavaa laajentamista, mikä merkitsee toimivallan ylittämistä sekä hyvän hallinnon, oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista.
- 9 Niiden mielestä sääntelyviranomaisen on laiminlyönyt lakisääteisen velvollisuuden perustella toimensa.
- 10 Ne väittävät, että sääntelyviranomaisen ei esittänyt tosiseikkoja, jotka osoittaisivat tällaisen päätöksen tarpeellisuuden, ja nojautui virheellisiin ja toteen näyttämättömiin olettamuksiin, jotka koskivat kantajien liiketoimintaa ja niihin liittyviä tunnuslukuja.
- 11 Sen mielestä sääntelyviranomaisen, joka toimi vastoin mielivaltaisen toiminnan kieltävää periaatetta, ei näet esittänyt eikä arvioinut riittävällä tavalla objektiivisia ja järkipäisiä oikeudellisia näkökohtia, jotka olisivat perustuneet kyseisiin tosiseikkoihin, ei arvioinut asianmukaisesti seikkoja, jotka liittyivät mahdollisuuteen muuttaa laskentamenetelmää, eikä myöskään perustellut päätelmiä, jotka liittyivät pääoman tuottoprosentin laskennan osatekijöihin.
- 12 Kantajien mukaan sääntelyviranomaisen ei perustellut päätelmiään, jotka koskivat pääoman tuottoprosentin (painotetun keskiarvon) laskennassa (reaalimääräisinä) käytettyjä muuttuvia suureita. Se ei selittänyt, miksi pääoman uuden tuottoprosentin vertailevassa arvioinnissa ei käytetty tietoja, jotka liittyivät maakaasun varastointiin, mistä syystä vertailevaa arviointia varten valittiin tiettyjä arvoja, eikä se selittänyt, miten valittiin ajanjakso, jolle kansallinen riskipremio laskettiin.
- 13 Kantajien mielestä sääntelyviranomaisen vahvistama pääoman uusi tuottoprosentti vaikuttaa liian kielteisesti kantajien kykyyn täyttää velvollisuutensa kehittää

toimintaansa ja osallistua energiantoimitusten suunnitteluun, varmistamiseen sekä koordinoituun ja tehokkaaseen kehittämiseen.

- 14 Euroopan unionin tuomioistuimen (jäljempänä unionin tuomioistuin) oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltiot ovat velvollisia varmistamaan tehtyjen sijoitusten tuoton tariffeja vahvistaessaan. Direktiivistä ilmenee, että jäsenvaltion sääntelyviranomaisen on velvollinen edistämään maakaasumarkkinoiden kehittämistä ja toimintaa tarjoamalla sijoittajille asianmukaisia kannustimia tarvittavien investointien tekemiseksi infrastruktuureihin. Samalla tavalla asetuksen säännöksissä velvoitetaan sääntelyviranomaisen säätämään tariffeja vahvistaessaan tehtyjen investointien asianmukaisesta tuotosta.
- 15 Kantajat väittävät, että niitä ei kuultu asianmukaisesti ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä ja että niiden väitteitä ja huomautuksia ei tutkittu; näin ollen ne katsovat, että niiden osallistumista pääoman uuden tuotto-%n määrittämiseen ei varmistettu.
- 16 Niiden mielestä riidanalaisella päätöksellä ei edistetä toimivaltaa eikä kehitystä, mikä on ristiriidassa lainsäätäjän tavoitteleman alueellisen sääntelyn tavoitteen kanssa.
- 17 Näin ollen ne katsovat, että virheet, joita liittyy pääoman uuden tuotto-%n laskemiseen liittyvät virheet ovat vakavia ja estävät ymmärtämästä sitä, miten sääntelyviranomaisen päätyi päätelmiin, joihin riidanalainen päätös perustuu; riittävien perustelujen puuttuminen rajoittaa kantajien mahdollisuutta käyttää tehokkaasti puolustautumisoikeuttaan.
- 18 Sääntelyviranomaisen puolestaan väittää, että sen tehtävänä, joka vahvistetaan julkisten palvelujen sääntelyviranomaisista annetun lain 20 §:n 1 momentissa, on yksinomaan varmistaa, että tariffit kattavat taloudellisesti perustellut julkisen palvelun kustannukset (lisäksi tämän viimeksi mainitun käsitteen sisällön määrittäminen kuuluu sääntelyviranomaisen harkintavaltaan) ja varmistavat tuoton yleisesti. Se katsoo, että nämä käsitteet eivät liity olennaisilta osin päämääriin, joita tavoitellaan direktiivin 41 artiklan 8 kohdassa ja joiden mukaan varmistetaan sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä asianmukaisia kannustimia parantaa tehokkuutta, edistää markkinoiden yhdentymistä ja toimitusvarmuutta sekä tukea asiaan liittyviä tutkimustoimia.

Lyhyt yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteluista

- 19 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin huomauttaa, että pääasian kohteena olevassa riidassa sovelletaan direktiivin 40 artiklan f alakohtaa ja 41 artiklan 8 kohtaa sekä asetuksen 13 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä sen johdanto-osan 7 ja 8 perustelukappaleen kanssa. Näissä säännöksissä vahvistetaan jäsenvaltioiden velvollisuus varmistaa sijoitetun pääoman asianmukainen tuotto, mutta näiden säännösten sisältöä ei selvennetä eikä konkretisoida riittävällä tavalla. Tämä estää

ennakkoratkaisua pyytävää tuomioistuinta antamasta ratkaisua riitaan liittyvästä asiakysymyksestä.

- 20 Koska yksi direktiivin tavoitteesta on varmistaa riittävät investoinnit verkon kehittämistä varten, sen johdanto-osan 35 perustelukappaleessa ja 40 artiklan f alakohdassa viitataan jäsenvaltion sääntelyviranomaisen velvollisuuteen edistää maakaasumarkkinoiden kehitystä ja toimintaa tarjoamalla sijoittajille asianmukaisia kannustimia tarpeellisten investointien tekemiseksi.
- 21 Asetuksen 13 artiklan 1 kohdassa puolestaan säädetään, että sääntelyviranomaisen vahvistaa siirtoverkkoon pääsytariffin, joka sisältää sijoitetun pääoman asianmukaisen tuoton. Tariffien on oltava sellaisia, että niillä helpotetaan tehokasta kaasukauppaa ja kilpailua, tarjotaan investointikannustimia ja luodaan siirtoverkkojen yhteentoimivuutta.
- 22 Tariffit ovat edelleen yksi sääntelyviranomaisen keinoista edistää investointeja senkin jälkeen kun maakaasualan alkuperäinen yritys (perinteinen toimija), joka on integroitunut vertikaalisesti (AS Latvijas Gāze), jaetaan useisiin osiin. Siltä osin kuin kyseessä on varastointitoiminto, direktiivin 41 artiklan 1 kohdan n alakohdassa veloitetaan sääntelyviranomaisen seuraamaan ja arvioimaan varastojen, putkilinjavarastoinnin ja muiden lisäpalvelujen käyttöoikeuksien edellytyksiä kuten 33 artiklassa säädetään. Energialain 44 §:n 8 momentissa säädetään, että pääsy maanalaiseen kaasuvarastolaitteistoon järjestetään menettelyssä, jota säännellään kyseisen lain 15 artiklan 1.¹ kohdassa vahvistettujen menettelyjen mukaisesti. Näin ollen myös pääsy maanalaiseen kaasuvarastolaitteistoon on oltava perusteltua teknisestä ja taloudellisesta näkökulmasta, mikä merkitsee niin ikään sitä, että sääntelyviranomaisen on arvioitava seuraamiaan tariffeja.
- 23 Nyt käsiteltävässä asiassa sääntelyviranomaisen määrittää toimivaltansa perusteella tariffit tai laskentamenetelmän niiden laskemista varten, mukaan lukien pääoman tuotto prosentti. Huolimatta siitä, että direktiivin ja asetuksen säännöksistä seuraa, että vahvistettaessa määrää, joka on suoritettava maakaasun siirtoverkkoon pääsystä, tai tariffeja, jäsenvaltioiden on sisällytettävä tällaisiin tariffilaskelmiin sijoitetun pääoman asianmukainen tuotto, kyseisissä säännöksissä ei täsmennetä käsitteen ”sijoitetun pääoman asianmukainen tuotto” sisältöä.
- 24 Siten ei ole vahvistettu oikeudellisia perusteita, joiden nojalla sääntelyviranomaisen voisi määrittää, onko tuottoa pidettävä ”asianmukaisena”. Ennakkoratkaisua pyytävällä tuomioistuimella ei ole selkeitä tietoja siitä, miten on arvioitava sitä, onko laskentamenetelmä tuoton (pääoman tuotto prosentti) määrittämiseksi unionin oikeuden mukainen.
- 25 Unionin tuomioistuin ei ole tähän mennessä selventänyt käsitettä ”sijoitetun pääoman asianmukainen tuotto”. Vaikka pitää paikkansa, että unionin tuomioistuin on direktiiviä ja asetusta koskevassa oikeuskäytännössään (ks. kohta ”Unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö”) tulkinnut direktiivin 41 artiklaa, se ei

ole missään näistä asioista tulkinnut kyseistä 41 artiklan 8 kohtaa tosiasiallisissa ja oikeudellisissa olosuhteissa, jotka olisivat verrattavissa nyt käsiteltävän asian olosuhteisiin.

- 26 Unionin tuomioistuin on viitannut jäsenvaltioiden velvollisuuteen ottaa huomioon sijoitukset, joita on tehty tai ollaan tekemässä vahvistettaessa maakaasun siirtoverkkoon pääsyn tai varastojen käyttöoikeuden tariffeja (tuomio 16.7.2020, komissio v. Unkari (C-771/18, EU:C:2020:584)). Unionin tuomioistuin ei ole kuitenkaan täsmentänyt täsmällistä tapaa, jolla ne pitäisi ottaa huomioon tariffeja vahvistettaessa.
- 27 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin päätelee julkisten palvelujen sääntelyviranomaisista annetun lain 1 §:stä ("tämän lain tavoitteena on varmistaa keskeytymättömien, luotettavien ja laadukkaiden julkisten palvelujen saatavuus siten, että niiden tariffit (hinnat) vastaavat taloudellisesti perusteltavissa olevia kustannuksia, sekä edistää taloudellisesti perusteltua kehitystä ja toimivaltaa säännellyillä aloilla vahvistamalla menettelyjä julkisten palvelujen ja oikeussuhteiden sääntelemiseksi tällaisten palvelujen suorittamisen yhteydeksi") ja saman lain 20 §:n 1 momentista ("tariffit vahvistetaan sellaiselle tasolle, että käyttäjien maksamat tariffit kattavat julkisen palvelun taloudellisesti perustellut kustannukset ja varmistavat kyseisen palvelun kannattavuuden, ellei erityisellä alakohtaisella lainsäädännöllä vahvisteta muita periaatteita tariffien määräämistä varten. Mikäli muutetaan tariffeihin vaikuttavia tekijöitä, esimerkiksi tuottoa, sääntelyviranomaisen voi ehdottaa tariffien muuttamista ja pyytää julkisen palvelun tarjoajaa esittämään tietyn määräajan kuluessa tariffiehdotuksen, joka sisältää tariffit muodostavien kustannusten perustelut"), että Latvian lainsäätaja ei käyttänyt direktiivin 41 artiklan täytäntöönpanon yhteydessä kyseisessä artiklassa käytettyä muotoilua. Julkisten palvelujen sääntelyviranomaisista annettuun lakiin ei sisälly yhtään oikeussääntöä, jossa noudatettaisiin direktiivin 40 artiklan (Sääntelyviranomaisen yleistavoitteet) ja 41 artiklan (Sääntelyviranomaisen tehtävät ja toimivaltuudet) säännöksiä.
- 28 Tutkittuaan, vastaavatko julkisten palvelujen sääntelyviranomaisista annetun lain 20 §:n 1 momentin tavoitteet direktiivin 41 artiklan 8 kohdassa vahvistettuja tavoitteita, ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin päätelee, että tämän direktiivin tavoitteet ovat laajempia ja että on mahdollista, että kyseisen lain säännös, jonka nojalla sääntelyviranomaisen hyväksyi nyt käsiteltävään asiaan sovellettavan lainsäädännön, ei kattaisi kaikkia unionin oikeuden tavoitteita, jotka liittyvät säänneltyjen julkisten palvelujen tarjoajien oikeuteen saada lyhyellä ja pitkäväkälillä asianmukaisia kannustimia.
- 29 Näin ollen on olemassa perusteltu syy kääntyä unionin tuomioistuimen puoleen siltä osin kuin kyseessä on edellä mainittujen direktiivin säännösten paneminen täytäntöön Latvian lainsäädännössä.
- 30 Asetuksen 1 artiklan toisen kohdan mukaan kyseisen artiklan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuun tavoitteeseen kuuluu yhdenmukaisten periaatteiden

vahvistaminen verkkoonpääsyyn, mutta ei varastojen käyttöoikeuden, tariffeille tai niiden laskennan perustana oleville menetelmille, kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyvien palvelujen luominen sekä kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevat yhdenmukaiset periaatteet, avoimuusvaatimusten määrittely, tasehallintasäännöt ja tasepoikkeamamaksut sekä kapasiteettikaupan helpottaminen. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin päättää, että asetusta sovelletaan verkkoonpääsyyn tariffien laskentaperiaatteiden tai -menetelmien määrittämiseen siltä osin kuin kyseessä on maakaasun siirtoverkko, mutta ei varastoihin.

- 31 Asetuksen 1 artiklan kolmannen alakohdan mukaan tätä asetusta sovelletaan ainoastaan direktiivin 33 artiklan 3 tai 4 kohdan soveltamisalaan kuuluviin varastoihin. Direktiivin 33 artiklan 1 kohdasta ilmenee puolestaan, että kyseisen artiklan 3 ja 4 kohdassa tarkoitettujen varastointipalveluihin liittyvät menettelyt eivät ole pakollisia mutta että niitä sovelletaan silloin kun se on teknisesti ja/tai taloudellisesti tarpeellista tehokkaan verkkoon pääsyn tarjoamiseksi asiakkaille suuntautuvia toimituksia varten sekä lisäpalvelujen käyttöoikeuden järjestämiseksi.
- 32 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin päättää, että kun otetaan direktiivin säännökset ja jäsenvaltioiden velvoitteet huomioon, asetuksen 13 artiklan 1 kohdassa – joka koskee tariffeja ja menetelmiä, joita siirtoverkonhaltijat soveltavat ja sääntelyviranomaiset hyväksyvät direktiivin 41 artiklan 6 kohdan mukaisesti, ja tariffeja, jotka julkaistaan direktiivin 32 artiklan 1 kohdan mukaisesti – ja näin ollen myös siihen sisältyvässä ”asianmukaisen tuoton” käsitteessä tarkoitetaan ainoastaan tariffeja, joita sovelletaan maakaasun siirtoverkkopalveluihin eikä maakaasun varastointipalveluihin. Asetuksen johdanto-osan 7 ja 8 perustelukappaleessa mainittuja verkkoonpääsytariffeihin liittyviä perusteita ei myöskään sovelleta varastointipalveluihin.
- 33 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo, että on olemassa perusteltuja syitä esittää unionin tuomioistuimelle kysymyksiä näiden säännösten tulkinnasta.
- 34 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin viittaa unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön, joka liittyy ennakkoratkaisupyyntöjen tutkimisedellytysten täyttymiseen (ks. esim. tuomio 6.10.2015, Capoda Import-Export (C-354/14, EU:C:2015:658), 25 kohta) ja jonka mukaan unionin tuomioistuin voi jättää tällaiset pyynnöt tutkimatta ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeussäännön tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, tai jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin, ja huomauttaa, että edellä mainittujen direktiivin ja asetuksen säännösten tulkinta liittyy suoraan pääasian tosiseikkoihin ja oikeudellisiin seikkoihin. Jotta pääasian kohteena olevassa riidassa voitaisiin antaa ratkaisu, on tarpeen, että unionin tuomioistuin

esittää selvennyksen, jolla poistetaan kokonaan kohtuullinen epäily unionin oikeuden asiaa koskevien säännösten tulkinnasta.

- 35 On näet tarpeen pohtia perusteita, joita on sovellettava arvioitaessa käsitteitä ”asianmukainen tuotto” ja ”asianmukaiset kannustimet”, jotka sisältyvät asetuksen 13 artiklan 1 kohtaan, luettuna yhdessä sen johdanto-osan 7 ja 8 perustelukappaleen kanssa, sekä direktiivin 40 artiklan f alakohtaan ja 41 artiklan 8 kohtaan, ja kyseisten käsitteiden oikeaa tulkintaa nyt käsiteltävään asiaan liittyvissä erityisissä olosuhteissa. Ennakkoratkaisua koskeva tuomioistuin voi ennakkoratkaisukysymyksiin saatujen vastausten perusteella asiaan liittyvän asiakysymyksen tutkimisen yhteydessä ratkaista, vastaavatko laskentamenetelmän perusteella tehty riidanalainen päätös, jolla vahvistetaan pääoman uusi tuotto prosentti, sekä itse laskentamenetelmä jäsenvaltiolle unionin oikeuden perusteella kuuluvaa velvollisuutta sisällyttää tähän laskelmaan sijoitetun pääoman asianmukainen tuotto.

TYÖASIAKIRJA